

Factsheet

Waarom is de JOGG aanpak zo belangrijk?

JOGG Zaanstad - Gezonde jeugd, gezonde toekomst

Wat doet JOGG?

JOGG zet zich in voor een gezonde samenleving. De aanpak richt zich specifiek op de jeugd, want een gezonde toekomst begint bij een gezonde jeugd. De JOGG aanpak is een integrale aanpak waar we samenwerken met diverse netwerkpartners en professionals.

Op dit moment zijn bijna 70% van de gemeenten in Nederland aangesloten bij JOGG. Experts, wetenschappers en gezondheidsfondsen bevestigen dat het noodzakelijk is om de leefomgeving gezonder te maken. Dat is een enorme opgave, die tijd, draagvlak, samenwerking en vooral lef vraagt!

JOGG zet zich in om de [fysieke en sociale leefomgeving](#) waarin de jeugd opgroeit gezonder te maken, oftewel de leefstijltransitie. In deze transitie werken we aan 3 thema's: gezonde voeding (en water drinken), voldoende beweging en voldoende ontspanning.

Naast collectieve preventie werken wij binnen de JOGG aanpak in Zaanstad ook met [de ketenaanpak Kind naar Gezond\(er\) Gewicht](#). Wij zijn één van de 106 gemeenten die werken met deze aanpak. In Zaanstad staat er een mooi netwerk van professionals uit het sociaal en medisch domein die adequaat samenwerken. Voorbeelden zijn: het Traject Gezond Gewicht vanuit de JGZ, de begeleiding van kinderen en gezinnen met overgewicht door de centrale zorgverlener en Zaans Fit.

Obesitas bij kinderen is een complex probleem. Het vereist betrokkenheid van meerdere belanghebbenden op alle niveaus om duurzaam een gezondere levensstijl en - leefomgeving te bevorderen.

Wat is hier voor nodig?

- Bestuurlijk en politiek draagvlak voor focus op een gezonde leefomgeving
- Van samenwerken naar gedeeld leiderschap
- Erkennen van de complexiteit (en waar mogelijk wetenschappelijk ondersteunen)

Wat is het effect van de JOGG aanpak?

Wat kost overgewicht?

Overgewicht bij kinderen heeft verschillende lichamelijke, psychosociale en maatschappelijke gevolgen. Deze gevolgen leiden uiteindelijk tot kosten voor het individu en de maatschappij. De maatschappelijke kosten zijn hoger dan de gezondheidskosten. [Naar schatting zijn de totale kosten per kind met overgewicht over de gehele levensloop €150.000,-](#). De problemen uit zich vooral in de volwassen leeftijd, maar worden in de kindertijd ingezet. Beleidsmakers spelen een belangrijke rol in deze vroeg signalering.

Bron: Factsheet Wat kost overgewicht? Literatuurstudie uitgevoerd door Mullier instituut in opdracht van gemeente Zaanstad, GGD en JOGG (2021)

Wat levert de JOGG-aanpak op?

Als alle gemeenten in Nederland werken volgens de JOGG-aanpak, zorgen we in potentie voor een besparing van € 2,72 aan ziektekosten per persoon per jaar. Voor alle inwoners van Zaanstad zou dit uitkomen op een bedrag van €439.087,-

Bron: OECDE (2022) 'Healthy Eating and Active Lifestyles: Best Practices in Public Health'

Elke geïnvesteerde euro levert een maatschappelijke winst op van €3,20, blijkt uit de SROI analyse van de ketenaanpak Kind naar Gezond(er) Gewicht. Bovendien ervaren de kinderen, die behandeld zijn middels de werkwijze van de ketenaanpak, een verbetering van kwaliteit van leven en hebben ze minder schoolverzuim.

Bron: SROI analyse Ketenaanpak KnGG - Kind naar Gezonder Gewicht draagt bij aan kwaliteit van leven kind en gezin (vitavalley.nl)

Er zijn verschillende studies gedaan naar de effecten van de JOGG-aanpak. Zo laat een onderzoek van de Rijksuniversiteit Groningen zien dat overgewicht daalt bij basisschoolkinderen in de gemeenten die langer dan zes jaar met JOGG-aanpak werken.

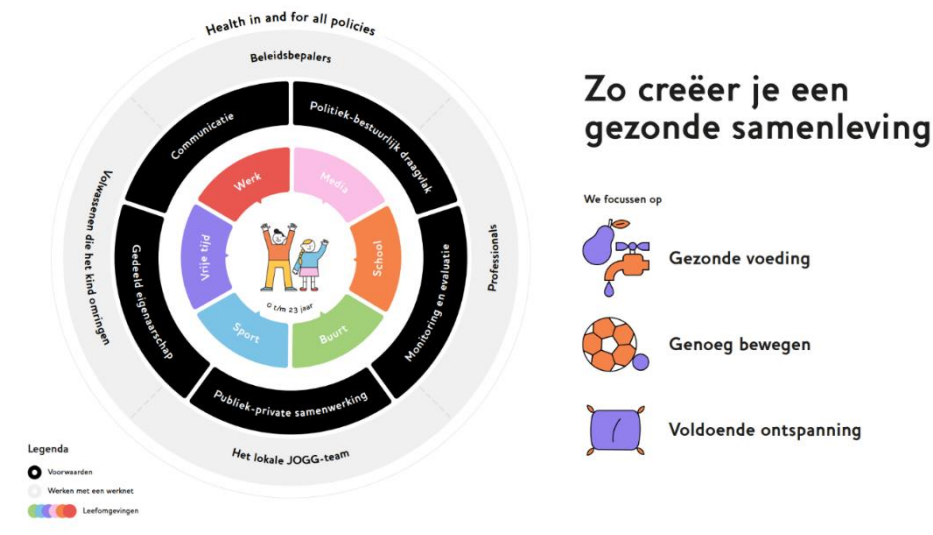
Een onderzoek van het RIVM toont geen significant effect van de JOGG-aanpak op overgewicht (BMI) en beweeggedrag van kinderen en jongeren van 2 t/m 19 jaar. Wel geeft het RIVM in een update rapport aan dat er belangrijke kanttekeningen zijn. Zo was de onderzoeksgroep zeer klein en niet representatief voor de gehele populatie. Daarnaast zet de JOGG-aanpak zich breed in op het gezond maken van de omgevingen waarin kinderen en jongeren veel komen. Hierbij is er aandacht voor gezonde voeding, voldoende beweging, ontspanning en slaap. Mogelijke effecten op mentale gezondheid, voedingspatronen of kleine veranderingen in beweeggedrag zijn in deze studie niet onderzocht.

Bron: Prevalence of overweight among Dutch primary school children living in JOGG and non-JOGG areas (Rijksuniversiteit Groningen, 2021). Update van de impact van de JOGG-aanpak op overgewicht en beweeggedrag bij kinderen en jongeren, juli 2024 RIVM

Stakeholders in JOGG gemeenten ervaren op langere termijn eigenaarschap voor het realiseren van een gezonde leefomgeving. Bron: Impact van de JOGG aanpak op overgewicht en beweeggedrag bij kinderen en jongeren.nl RIVM 2024 en Stap voor stap naar een gezonde samenleving voor kinderen en jongeren; Lessen uit de JOGG-aanpak Mullier Instituut, Amsterdam UMC (locatie VUmc) en ErasmusMC. 2024.

De aanpak van JOGG geldt internationaal als best practice

De JOGG aanpak dient als inspiratiebron voor gemeenten en regio's in Europa. De Subcommissie voor Volksgezondheid van het Europees Parlement presenteerde in oktober 2024 een studie waarbij het belang van ondersteunende omgevingen voor preventie en betere zorg voor mensen met obesitas werd onderstreept. Een gemeenschapsgerichte of lokale integrale aanpak als JOGG wordt hier als voorbeeld gebruikt.

Algemene cijfers en acties JOGG Zaanstad in 2024

Cijfers van overgewicht voor de leeftijd 4-12 jaar

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
3,9 jaar	10%	11%	12%	12%	13%	11%	13%
10 jaar	20%	22%	21%				

Bron: Gezondheid in cijfers ([Home](#) | [Gezondheid in Cijfers](#))

Er zijn positieve effecten in de Kind monitor te zien op de leefstijlthema's: drinken van water en eten van groente en fruit.

	2016	2020
Dagelijks groente	45	46
Dagelijks fruit	69	72
Minimaal 1 glas water	75	83

Bron: Kind monitor 2016 en 2020 ([Home](#) | [Gezondheid in Cijfers](#))

Een kort overzicht van de acties van JOGG Zaanstad in 2024

Er is een actieve samenwerking met de [jeugdgezondheidszorg](#) voor diverse thema's. Daarnaast zijn we dit jaar gestart met een beweeg stimulerende inrichting op de consultatiebureaus.

JOGG heeft een samenwerking met [Sportbedrijf Zaanstad](#) op het gebied van gezonde kantine en gezonde sportomgeving. Sportbedrijf doet dit met ondersteuning van TeamFit. In 2024 werden 6 kantines van het Sportbedrijf een gezonde kantine. Er zijn 7 sportverenigingen met een watertappunt. Nog eens 6 sportverenigingen creëren een rookvrij sportcomplex. Sportbedrijf blijft een gezonde leefomgeving promoten onder de sportverenigingen. Daarnaast organiseert JOGG bij iedere Zaanse Experience een activiteit over gezonde voeding. Per activiteit waren er 40-50 peuters en kleuters. Jaarlijks is JOGG betrokken bij de mini Dam tot Dam. Op dit evenement promoten wij water drinken, fruit eten en dit jaar hadden wij ook een workshop 'gezonde snacks' maken voor kinderen en hun ouders. Dit was een groot succes!

In de ketenaanpak [Kind naar Gezond\(er\) Gewicht](#) is er actieve samenwerking met het medisch en sociaal domein voor verwijzingen. Een belangrijke sleutelpersoon in de ketenaanpak is de [centrale zorgverlener](#). In 2024 ziet de centrale zorgverlener bijna 70 kinderen en gezinnen. Naast deze zorg begeleidt de jeugdverpleegkundige ook kinderen en gezinnen middels het [Traject Gezond Gewicht](#). JOGG biedt het beweegprogramma ZaansFit in samenwerking met Sportbedrijf Zaanstad aan voor kinderen met overgewicht. In 2024 deden er 111 deelnemers mee. Van die kinderen die stopte, stroomde 41% door naar een sportvereniging in de buurt.

Samenwerking met de [basisscholen en gezonde school adviseur](#) (GB). De thema's: water drinken, gezonde voeding en beweging staan centraal. Op 14 van de 18 basisscholen in de focuswijken is [water drinken de norm](#). Er zijn 10 scholen bezocht om de JOGG thema's te bespreken.

Er werden 7 [themabijeenkomsten](#) georganiseerd over een gezonde leefstijl. Daarnaast zijn er bijeenkomsten georganiseerd in de ouderkamer van verschillende scholen met de thema's: 'Wat is gezonde voeding?' en 'Hoe maak je buitenspelletjes weer leuk?'. Verder ontvingen veel scholen [informatiematerialen](#), zoals koelkastposters, suiker in dranken-kaarten en het 'Les je dorst' pakket.

Samenwerking met de [kinderopvang](#) in Zaanstad en coördinator gezonde kinderopvang. Hoofdthema's zijn gezonde voeding en beweging. Voor het thema beweging leiden we ieder jaar nieuwe [beweegcoaches](#) op in Zaanstad. Op dit moment zijn er 44 beweegcoaches binnen de kinderopvanglocaties in Zaanstad. De nieuwe opleiding voor 15 beweegcoaches is net gestart.

We zetten ons proactief in binnen 3 Zaanadam Oost wijken met [netwerkbijeenkomsten](#). In iedere wijk organiseren we 2 netwerkbijeenkomsten per jaar. In totaal melden 48 personen zich aan voor één óf meerdere bijeenkomsten om in gesprek te gaan over gezond en kansrijk opgroeien. Daarnaast organiseren wij een [jaarlijkse JOGG inspiratiebijeenkomst](#). In 2024 was het thema 'Een frisse neus', waarmee we het buiten spelen en bewegen onder de aandacht brachten. Er waren 83 mensen aanwezig.

Zo bouwen wij samen verder aan een gezonde toekomst voor onze Zaanse jeugd